

BEVARE MEG VEL

Årgang 3, nummer 2, 2016

FELLESTJENESTENE I ROGALAND

Årets "julebrev" fra fellestjenestene

Nytt av året er at fellestjenestene har fått med en bygningsantikvar på laget: Kirsten Hellerdal Fosstveit. Hun har siden ansettelsen i sommer hatt en rundreise rundt til museene, deltatt på samling med Byggnettverket, samt gjort arbeid for to av museene. Hun har slik fått være med på store løftet bygningssamlingen har vært gjennom det siste året som følge av regjeringens tiltakspakke til museene i Rogaland.

Regjeringens budsjett for 2017 ser noe annerledes ut, men fellestjenestene vil merke satsningene budsjettet legger opp til.

Denne gangen er det to av museene i fylket som får sysselsettingsmidler: Dalane folkemuseum og Jærmuseet. I tillegg kommer tilskudd til bygging av oljemuseet sitt planlagte magasin i Dusavika. Planen er at to konservatorer fra fellestjenestene kan knyttes til dette magasinet.

Fylket har i sitt budsjett økt sin støtte til samlingsteamet med en halv million kr per år, slik at temaet kan beholde alle sine prosjektansatte også de påfølgende tre år.

Det vil fra og med 1. januar 2017 bli endringer i samlingsteamet, da Jeanne Dalbue vil overta som prosjektleder etter

Per Inge Bøe. Jeanne har ellers dette året, sammen med Eirik Aarebrot, evaluert magasinene til museene i Rogaland etter metoden «Benchmark».

Etter å ha kunnet kalle seg et «fototeam» siden høsten 2015, har det fra i høst kun vært en fotoarkivar. Ana Gonçalves var ansatt på midler fra prosjektet «Innsamling av digitalt fødte foto» som ble avsluttet i sommer. Hun rakk å bidra med ny kunnskap og har bidratt med mye arbeid med museenes fotosamlinger. Prosjektet har vakt stor interesse og det har blitt presentert blant annet på landskonferansen for foto og i årboka til Haugaland-museene.

Fotoarkivaren har i år fått utstyr for avfotografering av bilder. Nå er det ikke lenger noen grense for hvilke bilder vi kan digitalisere! Reprofotografering er raskere og kan gi bedre resultater, spesielt ved digitalisering av positive bilder.

» Fokuset man i Rogaland har hatt på å satse på fellestjenester, bedre magasinforhold og systematisk og prioritert registrering fremheves som et vellykket tiltak innenfor samlingsforvaltningen, selv om det fremdeles er store etterslep. I fellestjenestene finnes det en rekke stordriftsfordeler som kan hentes ut, og det anbefales fortsatt å prioritere og gjerne styrke dette arbeidet.

Saksutgreiing til sak nr 0081/16, Regional- og kulturutvalget
(Evaluering av museumsreformen i Rogaland)

GOD JUL!

FOTOARKIVAREN

Arbeid med museenes fotosamlinger høsten 2016

I år har Ana og jeg katalogisert, pakket om, nummerert, tilstandsvurdert og eller digitalisert 8018 bilder. Ennå gjenstår arbeid for et museum før jul. Antallet bilder varierer stort ut fra arbeidsoppgaver. Man kommer over vesentlig flere bilder med en enkel oversiktsregistrering og ompakking enn med digitalisering, og igjen avhenger antallet bilder man får arbeidet med av tilstand, materiale, oppløsning osv. Ved enkle serieregistreringer kan man registrere og pakke om over 1000 bilder på 2 uker, mens ved digitalisering kommer man oftest over mellom 150-300 bilder på 2 uker. Dette avhenger igjen av format, størrelse og oppløsning, skadeomfang og valg av digitaliseringsmetode.

I høst har jeg digitalisert skadede fotosamlinger for Dalane folkemuseum og Ryfylkemuseet. Hensikten har vært å få digitalisert bildene før de fryses ned for å stoppe nedbrytingen. For Jærmuseet og Norsk Oljemuseum har

jeg katalogisert og pakket om bilder for å bedre oppbevaringsforholdene, gjenfinningsmuligheter og for å muliggjøre publisering av bilder. For Museum Stavanger har jeg digitalisert og pakket om bilder fra en fotograf som i hovedsak er fra tiden rundt 2. verdenskrig. Hos Haugalandmuseene katalogiserer og pakker jeg om en samling med tidlige glassplatenegativer, i tillegg til planlegging av nytt fotomagasin.

Museene har mye fotomateriale som trenger bedre emballering. Det er derfor sjelden at jeg gjør en jobb med en fotosamling uten at bildene også får ny og bedre emballasje. Sammen med gode magasinforhold har emballasjen mye å si for å forebygge mekaniske og kjemiske skader.

I år har vi tatt i bruk nytt reprofotoutstyr. Dette innebærer et fullformat kamera, kamerastativ, lysbord og gode lamper. Vi har også bygget et stativ for å trekke mørke gardiner rundt utstyret. Dermed unngår vi innvirkning fra

annet lys. Ana Gonçalves er fotograf og har gjort grundige undersøkelser i valg av utstyr, og stått for opplæring i bruk av utstyret. Foreløpig har vi valgt å skanne negativer og avfotografere positiver (lettere å få korrekt fargegjengivelse). Tidligere har vi hatt problemer med at ikke alt utstyr kan skannes på grunn av størrelse og tilstand på materialet. Med avfotograferingsutstyret er dette ikke lenger et problem.

Blant masse fine negativer i svart/hvitt fra Ryfylkemuseet lå dette tidlige tidlige fargepositivet. Bildet fra sommeren 1939 viser fotografens foreldre og gutten Paul Juvvik. Fotograf: Finn Johannessen. Tilhører Ryfylkemuseet, RFF2010-069-331-017.

FOTOARKIVAREN

Endringer i arbeidsformen

Fra og med januar 2017 vil jeg endre arbeidsformen til å ligne mer på samlingsteamets, og etter hvert bygningsantikvarens, arbeidsformer. Frem til nå har jeg satt opp et bestemt antall uker til hvert museum for hvert halvår. Nå vil jeg prøve en ordning hvor museene melder inn ønsker om arbeid og jeg arbeider med dem ut fra

den tiden vi estimerer at arbeidet vil ta. Dette betyr at noen kan ha behov for mye arbeid i en periode og mindre i en annen periode. Det er allikevel et mål å ha arbeidet for alle de 6 museene i løpet av et år. I løpet av to år skal alle ha fått like mye arbeid. Museene skal i den samme perioden ha bidratt med et tilsvarende antall timer i prosjektene. Dette bidrar til å øke innsatsen og fokus på

fotoarbeidet i museene. I løpet av 2017 ønsker jeg å samle museenes erfaringer med prosjekter som inkluderer innsamling av digitalt fødte foto. Museene vil derfor få tilgang til de samme erfaringene om hva som fungerer godt og mindre godt ved innsamling av nyere tids materiale. Det er også et mål å få startet på en revidering av standarden for forvaltning av foto i løpet av året.

Vinter i byparken, Stavanger (ved Bredevatnet?) en gang mellom tidlig 1900-tall og 1960-årene. Fotograf: Søren Von Krogh. Tilhører Museum Stavanger, ST.K 1983-034-287.

BYGNINGSANTIKVAREN

Arbeidsform og oppgåver

I august var eg på rundreise rundt til musea. Målet var mellom anna å bli kjend med musea, og kartlegga behov og aktuelle oppgåver. På rundreisa dukka dei same spørsmåla opp: Korleis vert det med reising? Går all tida bort i å reisa til og frå musea? Vil bygningsantikvaren vera korte/lange periodar på dei ulike musea?

Hovudprinsippet er som for resten av fellestenestene: Tida skal fordelast likt mellom dei ulike musea. Timetalet skal vera om lag likt for musea i

løpet av prosjektperioden. Det er berre prosjektoppgåver ein tel timar for. Dvs tid som går med til generelle oppgåver slik som reise, administrasjon, kurs m.m. blir belastta ein fellespost.

Arbeidsmetoden til ein bygningsantikvar skil seg frå arbeidet til dei andre fellestenestene på eit viktig punkt: Bygningsantikvaren kan ikkje ta med seg objekta til sitt kontor. Dvs eg planlegg å bruka mykje tid på anlegga til dei ulike musea.

Elles når det gjeld fordeling av tid, vil tidsbruken

henga saman med kva oppgåver dei ulike musea vil ha hjelp til. Musea må melda inn sine behov (bestilla konkrete arbeidsoppgåver). Eg vil så definera tidsomfang for oppgåva, og avtala tid. Eg har samla relevant informasjon på ei eiga nettside.

For komande år vil eg setja opp eit forslag til fordeling av tid for dei fem regionmusea. Dette oppsettet vil bli justert etter kvart som musea melder inn oppgåver.

Ser fram til å hjelpa musea med oppgåver i 2017!

BYGNINGSANTIKVAR

for regionmusea i Rogaland

OM STILLINGA ARBEIDSOPPGÅVER BOOKING BLOGG KONTAKT MUSEA

OM STILLINGA

Stillinga er ein del av Rogaland fylkeskommune sine fellestenester for samlingsforvaltning ved musea i Rogaland. Antikvaren skal arbeida med å styrka bygningsvernet ved musea, kartlegga den lokale byggeskikken og auka kompetansen om denne, samt sikra system for dokumentasjon av bygningsmassen og FDV i PRIMUS.

Døme på aktuelle arbeidsoppgåver som bygningsantikvaren kan bistå musea med finn ein under fana [arbeidsoppgåver](#).

Følg bygningsantikvaren i sosiale media

Nettside:

bygningsantikvar.wordpress.com

Her kan ein finna informasjon om stillinga, kontaktinfo, og ein kan følgja arbeidet til bygningsantikvaren i ein blogg. Den viktigaste delen av sida er menyen med arbeidsoppgåver.

Denne menyen kan vera til hjelp når musea skal finna fram til oppgåver antikvaren kan hjelpa med.

BYGNINGSANTIKVAREN

Dalane Folkemuseum og Jonashuset

I november var eg to veker på Slettebø hjå Dalane Folkemuseum.

Første dagen hadde me eit møte der me diskuterte moglege oppgåver eg kunne hjelpa til med. Det kom fram at det store prosjektet som dei ville trenga hjelp til både nå og i komande år, var Jonashuset på Slettebø. I statsbudsjettet er det for 2017 sett av ein million kroner til oppgraderingar på Slettebø. Desse midlane ønskjer museet å bruka på Jonashuset.

Oppmålingsarbeidet blei gjort på tradisjonelt vis med metermål og avstandsmålar. Ein kryssla-

Frå oppmålingsarbeidet. Krysslaseren gir horisontal og vertikal nulllinje.

sar blei brukt for å få opp nullinja. Måla blei notert og teikna opp på millimeterpapir, og så ført over i digitalt teikneprogram etterpå. Eg gjorde òg registreringar av kvart rom med noteringar og foto.

Jonashuset var ikkje tømt

for inventar då eg var der, og planen er å koma tilbake når huset står tomt. Eg vil då gjera ei utfyllande registrering av kvart rom. Neste steg vil vera å gjera vurderingar saman med museet med tanke på ei framtidig restaureering av huset.

En million til museet

Gårdsbestyrerboligen står for tur når Dalane Folkemuseum får et tilskudd på én million kroner til å oppgradere hovedanlegget på Slettebø.

AVFORSNINGS
Forskningsrådet

I regjeringens framlegg til budsjett for neste år er Dalane Folkemuseum tilkudd med én million kroner.

- Det betyr vi er glade på. Vi kan då gjort mykje for én million, sier museumsdirektør Laila Dybing i en kommentar til budsjettforslaget.

Han sier at en gruppe har jobbet med planer for gårdsbestyrerboligen og sett på ulike muligheter de har til å bruke bygningen, som ligger like ved og er på størrelse med hovedhuset til søren skriver Fejer.

Mer formidling
- Vi, som til daglig jobber med historien på Slettebø, kaller det ofte for Jonashuset etter gårdsbestyrer Jonna Sunde. Det har vært brukt til lager og verksted. Et element i vår salingsframvisning blir å styrke formidlingsdelen ved museet, noe Jonashuset kan bli en del av, sier Dybing. Tilskuddet til Dalane Folkemuseum er en del av en tilskuddspakke på til sammen fire millioner kroner.

«Vi kan få gjort mye for én million.»
Laila Dybing, museumsdirektør

Flere bygninger
Oppå dette året har museet hatt tilskudd til rådighet. Det er til sammen brukt to millioner kroner. For disse pengene har museet oppgradert livens på Bakkebo gård. Taket er skiftet og muren på bygningen er rehabilitert. Det er også laget innredning for et museumsliv. Museumsdirektør Laila Dybing har tidligere opplyst til Dalane Tidende at de er svært godt fornøyd med det de har fått gjort. Men de har også flere andre bygninger som trenger en grundig oppgradering, og der tilskuddsmidler vil være velkomne.

Orienterte statsråden
I sommer var kulturminister Linda Hofstad Helleland og den politiske ledelsen i departementet innom Dalane Folkemuseum. Statsråden ønsket å bli orientert om hvordan de elektrifiserte sysselsettingsmidlene fra før ble brukt. Nå foreviller regjeringen altså å bevilge ytterligere én million i tilskuddspakken som ble lagt fram i går.

Oppå Jærmuseet vil få sin del av denne pakken, ifølge forslaget fra regjeringen. Det er satt av et tilskudd på fire millioner kroner til oppgraderingsprosjektet ved Vitegården. I alt tre museer får nytte godt av tilskuddspakken. Det tredje er Hattungen Folkemuseum.

JONASHUSET: Huset som gårdsbestyrer Jonna Sunde en gang bodde i, brukes som lager og har også rommet et verksted. Nå har Dalane Folkemuseum fått én million til oppgradering.
FOTO: STEIN A. SANDBERG

Oppslag i Dalane Tidende: Dalane Folkemuseum får nye sysselsettingsmidlar over statsbudsjettet for 2017. Midlane vil museet bruka til arbeid med Jonashuset på Slettebø.

SAMLINGSTEAMET

Samlingsteamet i farta!

I høst har samlingsteamet gjennomført fire prosjekter, presentert arbeidet sitt på det nasjonale museumsmøtet i Molde og gjennomført en omfattende magasinundersøkelse for museene i Rogaland og Norsk Oljemuseum.

Prosjektene har i all hovedsak vært en revidering og registrering av gjenstander, men arbeidsoppgavene har likevel variert ettersom behovene ved de enkelte museene også varierer. For eksempel har Stavanger maritime museum kombinert registreringsarbeid med nedmontering av utstillingen «Skiipsbyggingsbyen». Det unike i dette prosjektet var at publikum ble invitert til å se arbeidet med nedmonteringen og til en viss grad selv delta i arbeidet.

Fordelene med å reise rundt på de for-

skjellige museene er mange. Vi får en større nærhet til museenes samlinger og de ansatte får muligheten til å bli bedre kjent med teamet. For eksempel har samlingsteamet i løpet av dette året gjennomført tre forskjellige prosjekter på Norsk Oljemuseum. Mange av de ansatte på museet har sett oss komme og gå, og kanskje har de undret seg over hva vi driver med? I oktober ble vi invitert til å holde et foredrag på museets faglunsj. Til foredraget tok vi for oss bakgrunnshistorien til etableringen av Samlingsteamet, litt om hvordan vi jobber og om de spennende funnene vi har gjort i samlingene deres.

Kort oppsummert har samlingsteamet vært mye på farta denne høsten og man ser en annen form for synlighet og nysgjerrighet for det arbeidet vi gjør.

Facebook: Fra foredraget til faglunsj med Norsk Oljemuseum

Facebook: MUST inviterer publikum backstage for første gang.

SAMLINGSTEAMET

MUST - revidering av byhistorisk utstilling

Byhistorisk utstilling på MUST skal etter hvert oppgraderes.

De utstilte gjenstandene skal i den forbindelse revideres og registreres i Primus. Mange av gjenstandene i utstillingen var allerede registrert i Primus, men manglet vesentlig informasjon som mål, materiale og tilstandsvurdering. Alle gjenstandene var omtalt i eldre gjenstandskataloger. Denne informasjonen ble også lagt inn i Primus.

Gjenstandene ble hovedsakelig plassert tilbake der de stod før Primus-revideringen. I enkelte tilfeller ble det valgt å endre denne, ettersom noen samhörige gjenstander var skilt. Et eksempel var vaskevannsfatet som stod i et annet monter enn tilhørende mugge. Etter revideringen ble muggen plassert sammen med fatet.

Per Inge setter gjenstandene tilbake i monter. Fotografier av utstillingsmonterne før registrering ble brukt som mal ved utplassering. Vaskevannsfatet og muggen ble endelig plassert sammen.

SAMLINGSTEAMET

MUST - nedmontering av utstillingen «skipsbyggingsbyen»

I slutten av august bidro samlingsteamet med arbeidet med nedmontering av utstillingen «Skiipsbyggingsbyen» på Stavanger maritime museum. Utstillingen har stått urørt i ca. 30 år og som følge av de nye planene for skal gjenstandene revideres og registreres, samt sikres for transport og montering.

Gjenstandene ble isolert fra hverandre med syrefritt silkepapir og plassert i flytteesker sortert etter materialtype: tre, metall, tekstil eller plast. For å sørge for en enklere håndtering, ble løse deler og bevegelige håndtak på verktøyet sikret med bomullsband. I noen tilfeller ble det laget egne esker for de mest skjøre gjenstandene.

Arbeidet med nedmontering har vært et spennende prosjekt, og som et resultat av de nye erfaringene har samlingsteamet utviklet et eget prosedyreskjema som kan benyttes av museene neste gang et museum skal gjøre et lignende prosjekt.

1 2 Nedmontering av Stavanger Støperi & Doks arbeidsfane.

3 Nedpakking av gjenstander i flytteesker med syrefritt silkepapir i mellom og sikring med bomullsband.

SAMLINGSTEAMET

Norsk Oljemuseum - nyregistrering

I sommer oppdaget Samlingsteamet en samling med tegninger og illustrasjoner gitt av Statoil Grafiske Design senter. Noen få tegninger var fotografert og registrert i Primus, men ellers var de fleste uregistrerte. Det ble derfor avtalt å gå i gang med et registreringsprosjekt i høst.

Oversiktsbilde over karikaturtegninger tegnet av Jan Ulriksen

Mange av tegningene var signert Jan Ulriksen men det var lite informasjon om kunstneren og hans verk. Det ble satt i gang et oppsporingsprosjekt og med god hjelp fra Oljemuseet fikk samlingste-

amet omsider kontakt med Jan og han takket ja til et møte. Der fikk han se noen utvalgte tegninger som viste bredden i hans produksjon. Han fortalte om tankene bak karikaturtegningene, og

historier fra da han jobbet som grafisk avdelingssjef for Statoil.

Møtet viste seg å være fruktbart både for oss, for kunstneren, og for Norsk Oljemuseum.

Magasinundersøkelse og Benchmarksmetode

I høst gjennomførte Jeanne Dalbu og Eirik Aarebrot en omfattende magasinundersøkelse ved museene i Rogaland og Norsk Oljemuseum. Hensikten med undersøkelsen var å få en samlet oversikt over bevaringsforholdene og eventuell restkapasitet for gjenstander i magasinene i fylket. Totalt ble 73 magasiner vurdert og resultatene kommer i felles Innsamlings- og dokumentasjonsplan som ferdigstilles i 2017. Undersøkelsen er basert på *Benchmarks i samlingsforvaltning 2.0*.

Benchmarks i samlingsforvaltning 2.0 består av forskjellige sjekklistor med ulike påstander, eksempel på slike påstander er f.eks. «Alle magasin- og utstillingsarealer, samt lagerinventar og montre, blir regelmessig rengjort og innspisert.» Museet vurderer hvorvidt om påstanden er: *Oppfylt*, *Delvis oppfylt* eller *Ikke oppfylt*. Tanken bak Benchmarks er at det skal være et selvevalueringsverktøy for museene. Metoden vil trolig bli et viktig verktøy i arbeidet med samlingsforvaltningen i framtiden. Av den grunn kan man si at samlingsteamet har opparbeidet seg verdifull erfaring i anvendelsen av Benchmarks som kan komme til nytte for museene ved senere anledninger.

SAMLINGSTEAMET

Ryfylkemuseet – nyregistrering av Finnøy bygdemuseums samling

Mens Lise, Jeanne og Eirik jobbet på Norsk Oljemuseum, har Be-len, Therese og Per Inge arbeidet med Finnøy bygdemuseums samling.

Gjenstandenssamlingen er lagret i den gamle legeboligen på Finnøy. I dette prosjektet har samlingsteamet, med bistand fra Trygve, transportert gjenstander fra Finnøy til Åmøy for registrering og magasinerings.

De fleste av gjenstandene er godt dokumentert i de eldre museums-katalogene og merket med museumsnummer. Museumskatalogene er blitt brukt aktivt i dette prosjektet.

Gjenstander fra Finnøy bygdemuseum klar for magasinerings i hallen på Åmøy.